

Cephalotus: IÃjÄ•kovice australskÃj

PÃ™-spÃ•vek pÃ™idal Radek Kastner

[13.01.2008]

AktualizovÃ•no [11.03.2008]

? : Cephalotus: IÃjÄ•kovice australskÃj (the Albany pitcher plant)

O: Cephalotus follicularis je absolutnÃ› bÃ•jeÄ•nÃ› vypadajÃ•cÃ• rostlina z jihozÃ•padnÃ•-AustrÃ•lie.

Cephalotus: Grrrrrrrr!

Foto Galleria Carnivora ©Barry Rice

KvÃ•tinÃ• Ä•tÃ•to bizarnÃ•- malÃ•ci vypadÃ• tak grotesknÃ› bizarnÃ›, Å¾e oÄ•ekÃ•vÃ•te, Å¾e vÃ•-Ä•ka IÃjÄ•ek tÃ•cto rostlin na vÃ•js zaÄ•nou kaÅ¾dou sekundou mÃ•jvat a zaÄ•nou zpÃ•-vat veselou pÃ•-sniÄ•ku malÃ½ch loutek nebo vyÅ¾adovat neprodlenÃ› krvavou obÃ•Ä¥ (to zÃ•leÅ¾Ã• na tom, jakÃ• filmy v Å¾ivotÃ› preferujete).

sekce X a peristom (obÃ•stÃ•) pasti

lem (vlevo dole na snÃ•mku) a pÃ•s Å¾ilÃ•z

Foto Galleria Carnivora ©Barry Rice

A opravdu, tato rÃ•-Å¾ici vytvÃ•jÃ•cÃ•-rostlina stojÃ•- za povÃ•imnutÃ•-. NenÃ•- pÃ™-liÃ• velikÃ•, nejvÃ•tÃ•- nejgrandiÅ¾nÃ•jÃ•- shluky IÃjÄ•ek dosahujÃ• prÃ™ru maximÃ•lnÃ• do 60 cm. RÃ•-Å¾ice je sloÅ¾ena ze dvou typÃ•- listÃ•-. Jeden je plochÃ½, nÃ•kolik centimetru dlouhÃ½ a ponÄ•kud pÃ™ipomÃ•-najÃ•cÃ•- jazyk. DruhÃ½ typ je dramaticky promÃ•nÃ•n jako kouzelnÃ½m proutkem ve tvar kompletnÃ• IÃjÄ•ky a podobnÃ•-velikosti jako jsou listy pÃ™edchozÃ•ho typu. (Velmi nÃ•jehodnÃ› jsou vytvÃ•jÃ•ceny mutantnÃ•-, pÃ™echodnÃ• typy listÃ•-).

IÃjÄ•ky jsou divem adaptace. ZubatÃ• kÃ™-dla na tÃ•le IÃjÄ•ky mohou plnit funkci jakÃ•si dÃ•lnice pro hmyz, pÃ™ivÃ•dÄ•jÃ•cÃ•- koÅ™ist pÃ™-mo do Ä•st IÃjÄ•ky. VÃ•-Ä•ko s fenestracÃ•- (prÃ•svitnÃ½mi okÃ•nky, pozn. pÃ™ekl.) umoÅ¾uje vstupu svÄ•tla do IÃjÄ•ky, zÃ•roveÄ• vÃ•jak brÃ•jnÃ•- pÃ™epelnÃ•nÃ•- IÃjÄ•ky deÄ•vou vodou. PravdÄ•-podobnÃ› to takÃ•- pomÃ•hÃ• pÃ™idrÃ¾et koÅ™ist (aÄ•koliv, stejnÃ• jako u jinÃ½ch rostlin opatÅ™enÃ½ch IÃjÄ•kami a vÃ•-Ä•kem, nedochÃ•zÃ•- ani u IÃjÄ•kovice k Å¾Ã•dnÃ•- pohybovÃ• aktivitÃ• pÃ™i otevÃ•-rÃ•jnÃ•- Ä•i zavÃ•-rÃ•jnÃ•- vÃ•-Ä•ka, kterÃ• by mohla bÃ½t spojovÃ•na s polapenÃ•-m koÅ™isti). ObÃ•stÃ•- IÃjÄ•ky je ovÃ•nÄ•eno Å¾ilÃ•zami. KoÅ™ist, kterÃ• spadne do IÃjÄ•ky, zjistÃ•, Å¾e nenÃ•- moÅ¾no uniknout, dÃ•-ky mikroskopickÃ•, dolÃ•- obrÃ•cenÃ• ochranÃ• na hladkÃ•m povrchu stÃ•n IÃjÄ•ky a oÅ•jklivÃ½, pÃ™evislÃ½ okraj jim neumoÅ¾uje uniknout. KaÅ¾dÃ•

IÁjÄ•ka je naplnÄ•na tekutinou, vyluÄ•ovanou pomÄ•rnÄ• velkÄ½mi (prÄ•mÄ•r 0.2 mm) kopulovitÄ½mi Ä¾ilÄ•zami. Existuje urÄ•itÄ½ nÄ•jzor, Ä¾e se tato rostlina specializuje na lapÄ•nÄ•-mravencÅ-, pÅ™estoÄ¾e zprÄ•vy z lokalit udÄ•vajÄ-, Ä¾e v IÁjÄ•kÄ•ch se nachÄ•zÄ•-pÅ™Ä•mo smÄ•s rÅ•znÄ½ch druhÅ• hmyzu.

Jakmile se jednou ocitne vevnitÅ™, hmyz musÄ• zÄ•pasit s hrÅ•zou plochy pokrytÄ© Ä¾ilÄ•zami. Ach, Ä¾ilÄ•zatÄ½ povrch. Tento prodlouÄ¾enÄ½ pÄ•s blÄ•zko u dna kaÄ¾idla. IÁjÄ•ky je pokrytÄ½ drobnÄ½mi (prÄ•mÄ•r 0.02 mm) Ä¾ilÄ•zami, kterÄ© vyluÄ•ujÄ•-trÄ•vicÄ•-enzymy.

Foto Galleria Carnivora © Barry Rice

ObecnÄ© jmÄ•no tÅ•to rostliny (v angliÄ•tinÄ•, pozn. pÅ™ekl.) je â€žAlbany pitcher plantâ€œ, coÄ¾ naznaÄ•uje, Ä¾e se tato rostlina vyskytuje poblÄ•-Ä¾í australskÃ©ho mÄ•sta Albany. LatinskÃ© (vÄ›deckÃ©/odbornÄ©) jmÄ•no velice silnÄ• reflektuje svou podobu â€žtoho kdo je vybaven ptylÄ•-ky a mÄ•i vÄ•jÄ•ky". I kdyÄ¾ tohle znÄ•-ponÄ•kud jako straÄ•nÄ½ druh urÄ•jÄ¾ky ze Ä•kolnÄ•-ho dvora, kterÄ• navÄ•c byla popletena pÅ™í doruÄ•enÄ•- , ve skuteÄ•nosti je jen tak podivnÄ• sloÄ¾eno z botanickÄ½ch odkazÅ•. Cephalotus odkazuje k IÁjÄ•kÄ•m, zatÄ•mco follicularis odkazuje ke tvaru kvÄ•tnÄ•-ch praÄ•jnÄ•-kÅ•. Hmm, opravdu velmi podivnÄ½ vÄ½bÄ•r druhovÃ©ho jmÄ•na, dle mÄ•ho nÄ•jzoru.

Foto Galleria Carnivora © Barry Rice

CelÄ• rostlina je pokryta takovÄ½m mnoÄ¾stvÄ•m malÄ½ch Ä•jtÄ•tinek, Ä¾e by mohla bÄ½t nazÄ½vÄ•na â€žzelinÄ•jÅ™skÄ½ jeÄ¾ekâ€œ. Toto je druh historickÄ½ch zvlÄ•jnostÄ•, kterÄ© mi pÅ™í sobÄ•- radost.

Page citations:

Juniper, B.E., et al. 1989; Lowrie, A. 1998; Rice, B.A. 2006a; personal observations.

Revised:

January 2007

© Barry Rice, 2005

T: Radek Kastner